

**Анотація навчальної дисципліни вільного вибору здобувача вищої освіти
«ОСНОВИ ЗАПОВІДНОЇ СПРАВИ»**

Кафедра: природничих наук з методиками навчання

Викладач: Мельник Віра Йосипівна

E-mail: vugmel@gmail.com

Кількість кредитів: три

Семестр: третій

Форма контролю: залік

Вступ. Навчальна дисципліна «Основи заповідної справи» є вибірковим компонентом фахової підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти і спрямована на вивчення сфери природоохоронної діяльності на природно - заповідних територіях і об'єктах з особливим охоронним статусом та організацію заповідної справи в Україні.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування усвідомлення і розуміння здобувачами вищої освіти збереження довкілля нашої країни, її унікальних територій та об'єктів, формування знань про природно-заповідний фонд України, критерії та особливості створення охоронних природних територій, Червону книгу України та заповідну справу в цілому.

Завдання вивчення дисципліни полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти компетенцій у галузі:

- формування знань і вмінь з історії розвитку заповідної справи в Україні;
- методичних та практичних основ створення природно-заповідних об'єктів
- екологічного мислення про вплив людини на навколишнє середовище;
- збереження біорізноманіття світу і України.
- створення умов для екологічного туризму та рекреації;
- проведення наукових досліджень, екологічної освіти та моніторингу.

Очікувані результати вивчення навчальної дисципліни

У результаті освоєння повного курсу навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати**:

- сучасний стан всесвітньої мережі природних резерватів, їх екосистемні функції, особливості природних резерватів окремих регіонів світу та України;
- принципи збереження, відновлення та розширення територій та об'єктів ПЗФ,

класифікацію об'єктів та організацію управління системою ПЗФ;

- принципи формування Всеєвропейської, національної, регіональних та локальних екомереж, національні транскордонні природоохоронні території;
- чинне природоохоронне законодавство у сфері заповідної справи, правовий режим територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- особливості організації рекреаційної діяльності в межах територій та об'єктів природно-заповідного фонду;
- роль та значення Червоної та Зеленої книг у справі охорони рідкісних і зникаючих видів рослин і тварин;
- підходи до організації охорони, наукових досліджень, ведення Літопису природи, рекреаційної, освітньої та інформаційної діяльності на базі об'єктів-установ ПЗФ;

вміти:

- розрізняти статус, завдання та режим охорони природних і штучно створених територій і об'єктів ПЗФ та аналізувати репрезентативність територій ПЗФ;
- використовувати знання заповідної справи та складати обґрунтування доцільності створення певної категорії нових заповідних територій на основі даних про фізико-географічний, екологічний та економічний стан території;
- розробляти схему оптимізації ПЗФ у межах територіальних одиниць згідно вимог законодавства, користуючись еколого-економічними показниками стану територій;
- проводити наукові дослідження в заповідних екосистемах;
- планувати та організовувати еколого-освітню, просвітницьку, рекреаційну діяльність та громадський контроль.

.Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Особливості формування природно-заповідного фонду України

Тема 1. Заповідна справа в Україні, правове регулювання діяльності ПЗФ.

Тема 2. Природно-заповідний фонд України

Змістовий модуль 2. Загальна характеристика природно-заповідних територій та об'єктів України. Статус, завдання та режим охорони.

Тема 3. Природні заповідники

Тема 4. Біосферні заповідники

Тема 5. Заказники, пам'ятки природи, заповідні урочища

Тема 6. Природно-заповідні об'єкти колекційно-паркового типу

Тема 7. Екомережа як базовий елемент природоохоронних територій, перспективи розвитку

Змістовий модуль 3. Охорона і економічне забезпечення територій та об'єктів природно-заповідного фонду.

Тема 8. Науково-дослідні роботи на територіях та об'єктах природно-заповідного фонду

Тема 9. Порядок створення, оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Державний кадастр ПЗФ.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться **90 годин - 3кредити ECTS.**